

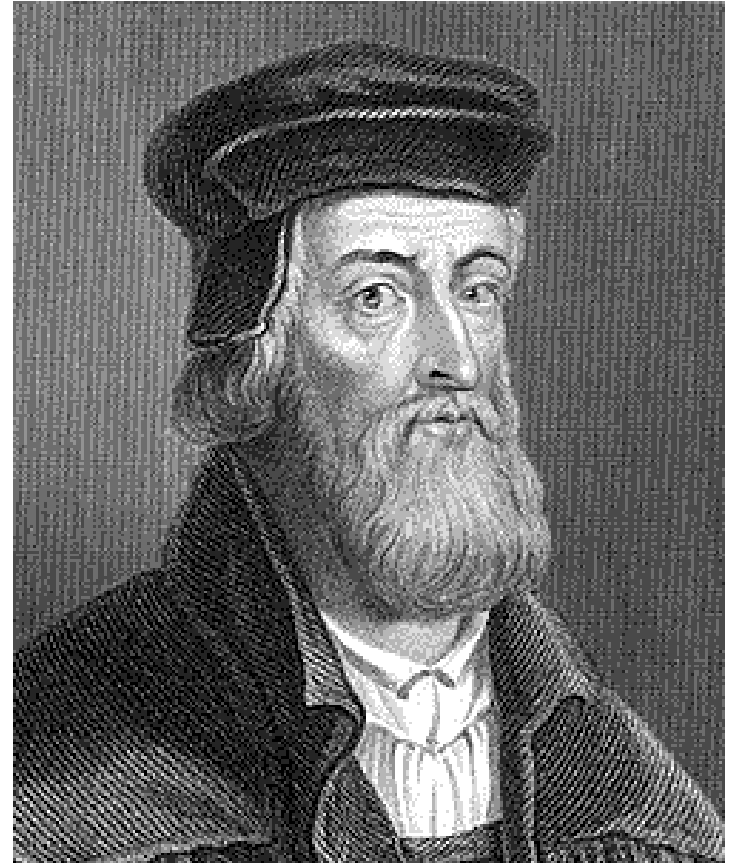

REFORMACIJA

Glavni tokovi v krščanstvu

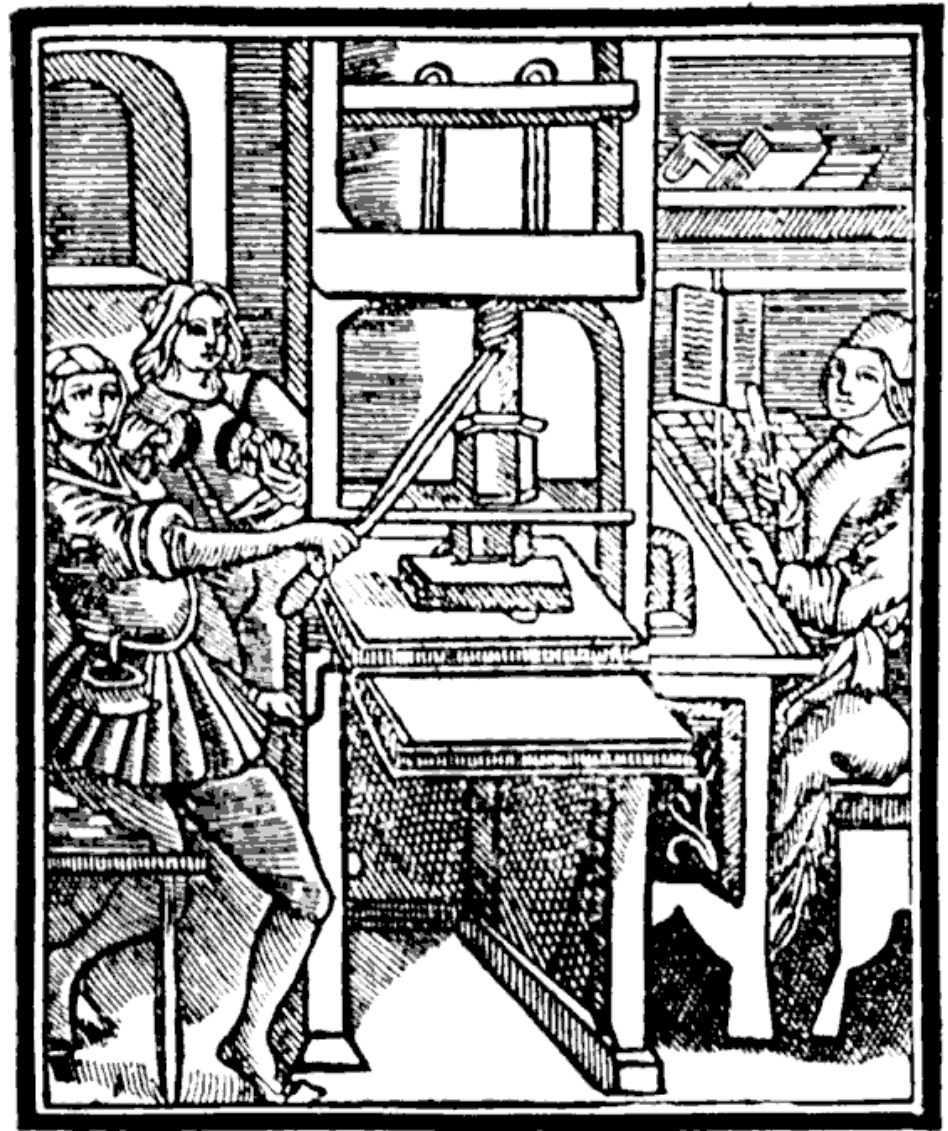

- Kriza fevdalnega sistema je tudi kriza katoliške cerkve□
- Razvije se novo versko in družbenopolitično gibanje = reformacija
- Predhodniki reformacije: John Wycliff, Jan Hus

Gutenbergova Biblija 1454

- Zakaj je pomembna Gutenbergova iznajdba?

- “Želim si, da bi Sveto pismo prevedli v vse jezike, tako da ga ne bi brali in razumeli samo Škoti in Irci, ampak tudi Turki in Saraceni. Želim, da bi si iz njega popeval kmet za plugom, da bi ga tkalec brundal ob napevu svojih statev in da bi si popotnik na potovanju z zgodbami iz njega preganjal utrujenost.”

Erazem Rotterdamski

Kaj je novega v Erazmovi miselnosti?

Vzroki

- razmere v Cerkvi:
 - vpliv papeža: po zmagi v investiturnem boju + neomejena oblast
 - bogatenje cerkve
 - relikvije (sveti predmeti)
 - podkupovanje, korupcija, umori za oblast
 - prodaja odpustkov
 - simoniji (prodaja cerkvenih služb)
 - nemoralno življenje cerkvenih dostojanstvenikov & kršenje celibata
- splošna kriza: gospodarske & tehnične spremembe, vojne, prodiranje Turkov, lakota

Prodajanje odpustkov. Duhovniki in bankirski posredniki so pobirali denar v zameno za odpuščanje grehov. Prapor je znak papeževe odobritve.

Kaj prikazuje slika?

Martin Luter

- začetnik reformacije, avguštinski menih, prof. teologije
- v Wittenbergu 1517 objavi 95 tez za obnovo krščanstva: izpostavi nerešena vprašanja? & zavrne trgovino z odpustki
- katoliška cerkev zahteva da Luter prekliče teze "Luter jih še okrepi: Cerkveni koncil&papeži niso nezmotljivi+Biblijo mora brati vernik v svojem jeziku
- papež izda BULO z izobčenjem: ki jo Luter javno sežge □ **razkol**: nova cerkvena organizacija: LUTERANSTVO

“Krščanski človek je osvobojen vsega;
nobenih del mu ni treba opravljati zato, da
bi bil odrešen in zveličan, ampak te darove
v obilju prejema zgolj po svoji veri.”

Martin Luter

V čem se Lutrovo pridiganje razlikuje od
katoliškega?

Cesar skuša zaustaviti luteranstvo

- 1521: **DRŽAVNI ZBOR V WORMSU**: razpravljali o novih verskih nazorih, prepoved luteranstva, a tega cesar ne more uresničiti -nima moči
- 1529: **DRŽAVNI ZBOR V SPEYERJU**: prepovejo luteranstvo, protest 6 knezov in 14 mest □ protestanti
- reformacija se kljub prepovedi hitro širi, vsak sloj si jo razlaga drugače:
 - **kmetje**: čistost vere, odprava slojev v družbi, odprava tlake
 - **deželni knezi&plemstvo**: obetajo si prevzem velikih cerkvenih posesti (saj se Cerkev odpoveduje bogastvu), ...povečanje vpliva
 - **meščani**: z preprostejšimi cerkvami, ne bogatimi – bi imeli manjše stroške z izgradnjo cerkva, ...
- reformacija se hitro širi po Nemčiji –tisk □ veliko poceni knjig (Biblija)

1555: DRŽAVNI ZBOR V AUGSBURGU

- cesar zaradi drugih težav (vojne s Francozi) ne more zaustaviti širitve nove vere, na državnem zboru prizna 2 veri v Nem.: katoliška & protestantska ...
- sklenjen "VERSKI MIR": čigar oblast, tega vere »Cuius regio, eius religio« (fevdalec odloči kateri veri pripada - podložniki pripadajo isti veri)

SMERI REFORMACIJE

- MEŠČANSKA SMER:
- VLADARSKA ali PLEMIŠKA SMER REFORMACIJE
- KMEČKA ali PLEBEJSKA SMER REFORMACIJE:

MEŠČANSKA SMER

- predstavnik: Ulrich Zwingli (nauk iz Biblije), Jean Calvin (prebežal iz Francije v Ženevo, odpravi oltar, sveče, podobe, okrasje - središče: pridiga+psalmi+molitve)
- glavni kalvinisti – imenovani HUGENOTI
- Značilnosti:
 - nauk temelji na cerkveni občini
 - cerkev nadzira življenje vernikov (skromno & moralno življenje)
 - skromna, revna cerkev, odprava verskih praznikov, zakramenta, ...toda odobravali bogatenje, izkoriščanje mestnih delavcev, posojanje denarja
 - PREDESTINACIJA: človekova usoda je že vnaprej določena od Boga, kdor služi bogu sme upati na zveličanje " podpirajo ga bogati meščani
 - ostali meščani niso odobravali predestinacije—so veliko delali, da bi uspeli
- največ v Franciji, pa tudi na Nizozemskem, Ogrski, Škotski

VLADARSKA ali PLEMIŠKA SMER REFORMACIJE

- vzrok: vladarji so se želeli polastiti cerkvenih posesti, saj se protestantizem odpoveduje cerkvenim posestim " ...tako bi še povečali svojo moč
- Švedska: vladar Gustav Wasa-zaseže ozemlja
- Anglija: anglikanska cerkev
 - Henrik VIII. se želi ločiti od svoje žene Katarine Argonske
 - Papež ga noče ločiti " Henrik razglasi ločitev angleške cerkve od katoliškega Rima(1534)+postane vrhovni poglavar anglikanske cerkve
 - ANGLIKANSKA CERKEV: temelji na Lutrovem nauku (vpliv kalvinizma) + ohranja katoliško obredje (obredje, videz, urejenost)
 - Henrik je nasprotnik luteranstva, ampak ga težnja po absolutističnem vladanju spodbudi, da spreobrne cerkev v svojo oblast
 - Henrik razpusti samostane, zapleni posesti in proda " anglikanska cerkev je bogata (del bogastva da plemičem, ker ga podpirajo)
 - anglikansko cerkev prevzame in utrdi Henrikova hči Elizabeta I.

KMEČKA ali PLEBEJSKA SMER REFORMACIJE

- zahteve: odprava fevdalizma, moralnejše življenje, brezrazredna družba, enakost
- zahteve po enakosti ljudi (Tomaž Münzer)
kmečki upori (neuspešni)
- pojav različnih sekt:
 - prekrščevalci/anabaptisti: krstiti starejše, ... zavedaš pomena zakramenta
 - štiftarji: gradnja cerkev na osamljenih mestih, plesali & poskakovali
 - bičarji: se bičali na javnih mestih

SPREMENJENA PODOBA EVROPE

- reformacijo sprejem 40% katoliške Evrope
- kalvinisti: Francija, Nizozemska, Škotska, Ogrska
- katoličani: Italija, Španija, Portugalska, avstrijski del Habsburške monarhije, Poljska
- luterani: Nemčija, Skandinavija-(Švedska, Danska, Islandija, Norveška), Pribaltske dežele
- anglikanci: Anglija, Škotska
- pravoslavci: Rusija (ni reformacije)
- muslimani: Islam, vpliv Bizanca, na Balkanu ga širijo Turki (ni reformacije)
- reformacija je uvod v verske vojne

EVROPA MED REFORMACIJO

